

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — 2 „ — „	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka — 1 „ 20 „	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ludová strana a volebné právo.

Krajinský snem doniesol zákony dľa ktorých sa voliť mali ablegáti do snemu. Úmysel tých zákonodarcov čo tieto zákony zostavili a aj tých čo ich na sneme prijali a kráľovi ku potvrdeniu predložili, mohol byť dobrý ba ten najlepší. Vzdor tomu ale zákony samé následkom jejich prevedenia nezodpovedaly ani potrebám ludu ani potrebám a vážnosťou snemu.

Zákony volebné v jejich prevedení nezodpovedaly potrebám ludu, teda voličov. Lud dľa týchto zákonov zriedka si mohol za ablegáta vyvoliť toho, koho si vyvoliť chcel, lež si vyvolil toho, koho si vyvoliť musel. Či ale ten lud nevie myslieť? Či nemá rozumu že si proti svojim vlastným záujmom volil? Vedel lud aj myslieť a aj rozumu mal dosť, predsa ale nemohol a nesmel slobodne voliť. Liberálne vlády vyárendovaly totiž všetko v krajine. Liberálne vlády vyárendovaly snem, zákonodárstvo, volby, voličov, ba celú krajinu. A bolo to veľmi čudné vyárendovanie, bo árendy neplatily, ale si ju vždy od krajiny daly platit. Keď teda už všetko patrilo v krajine vládam, patrily im nielen tie hune voličov ale aj jejich zmýšľanie a politické presvedčenie. Na toto dávali v stolicách pozor fõispáni. Pod liberálnymi vládami to tak bolo, že fõispán musel tak zmýšľať ako vláda chcela a celá stolica musela zas tak zmýšľať ako chcel fõispán. Keď teda prišly volby zo strediska liberálnej vlády vymenovali kandidátov na vidiek, jestli tam nebolo vygazdovaného pána čo kandidoval. Fõispán jednoducho povedal alebo odpísal slúžnemu to bude váš kandidát, slúžny oznámil notáriušom a notáriuši to

dali na vedomie obciam. Keď nebolo protikandidáta, zešlo sa niekoľko občanov a keď prišol deň volby vyvolili za ablegáta jednohlasne človeka, ktorého nikdy ani nevideli, ani o ňom neslyšali. Keby im bol fõispán rozkázal aby si jeho koňa vyvolili za ablegáta aj to by boli urobili. Predovšem v Trenčianskej sa vydržovali tak, že volby na posmech parlamentarizmu a volebného práva. Takto vyvolený ablegát nemohol zodpovedať potrebám ludu, ktorý ani neznal a o ktorý sa ani nestaral.

V takých okresoch, kde vystúpil proti liberálovi protikandidát, lud zriedka mohol dľa svojho presvedčenia voliť. Liberáli totiž všetko použili k zničeniu protikandidáta. Keď iné nepomohlo, na rozkaz fõispána žandári do voličov aj strelili, ako sa to vo Zbehoch stalo. Že potom takým spôsobom vyvolený alebo natisnutý ablegát nezodpovedal potrebám ludu, to sa samo sebou rozumie. Lud nemal zastupiteľov na sneme. Ablegáti neznali jeho potreby. Celý parlamentarizmus bol pod liberálmi ludu nie na osoh, lež na náramnu škodu.

Ako volebné zákony pod liberálmi nezodpovedaly potrebám ludu, tak nezodpovedaly potrebám a ani vážnosťou snemu. Od ablegáta sa požaduje istý stupeň vedomosti a vzdelanosti. Kto nemal príležitosti do školy chodiť alebo komu sa za mladý fažilo učiť, ten musí mať aspoň dobrú porciu naturalného rozumu keď chce byť ablegátom. U nás to pod liberálmi nebolo potrebné. Tu bolo dosť, keď ablegát vedel len hlasovať. Liberálny ablegát je ako mašina, ako mu strunu natiahnu tak sa musí hýbať. Nemci hovoria že takehoto ablegáta volajú hlasujúce hovädo. Ja to

nehovorím, to však každý človek vie, že naši liberálni ablegáti nezodpovedali potrebám snemu. No nezodpovedali oni ani vážnosti snemovne.

Od ablegáta sa požaduje aby bol človek múdry, cvičený, statočný, bezúhonný. Kolko liberálnych ablegátov zodpovedalo týmto požiadavkám? O statočnosti a bezúhonnosti liberálnych ablegátov sebe svet, či s právom alebo bez práva vtípkový robil. To je to najmenšie čo sa od zákonodarca požaduje, aby zákony nielen donášal ale ich aj zachovával. Liberálni ablegáti boli ale známi ako ľudia, čo si neraz dovolili zákon nielen v malom, lež i vo väčšom prestúpiť. Toto pravda nezodpovedalo vážnosti snemu. Tým menej zodpovedaly vážnosti snemu tie pobočné zamestnania a kšefty aké liberálni ablegáti prevádzali. Liberálny ablegát bol hotový agent. Agent na berzi, keď bolo treba papierové zbožie predávať; agent pri koncesiách na vicinálky, agent pri neziskových podnikoch privátnych a v prvých rokoch liberalizmu každý liberálny ablegát mohol sa stať cez noc direktorom banky a iných veľkých peniažných spolkov účastinárskych. Ablegátstvo pod liberálmi nebolo ten najposlednejší úrad a mnohí liberálni ablegáti vedeli to aj využívať, len že sa to stávalo na rovňas vážnosti parlamentarizmu a snemovne.

Či ale v snemovni nebolo protivnej stránky, ktorá by sa bola oproti postavila liberálom? Bola v snemovni aj protivná stránka, táto však viacmenej tiež bola natchnutá duchom liberálnym a preto sa nechcela alebo vo vlastnom záujme nemesla miešať do výnosného remesla liberálov. V čase svrchovanom povstala napokon ľudová strana. V tom programme, ktorý 1896 vydala v 12 bodoch uvádza tie nespravodlivosti, ktoré liberálne úrady páchali už pri popisoch voličov. Uvádza tu ďalej ľudová strana tie ukrutnosti aké páchali liberáli oproti ľudákovi pred voľbou, pri voľbe a po voľbe. Cieľom riešenia tejto pre krajinu veľmi vážnej otázky v 14 bodoch programu jej žiada ľudová strana aby pri voľbách spáchaným nepravostiam koniec bol urobený. Ľudová strana jednotajne žiadala čisté a spravodlivé voľby. Toto žiadala v sneme a toto žiadala vplyvom jej pri každej príležitosti od vlády. Že sa včul pri voľbách spravodlivej pokračuje a že volebné okresy, keď sa im krivda stane útočiste brať môžu ku kr. Kúrii, to je zaiste nemalou zá-

sluhou ľudovej strany. — Spravodlivé voľby žiadala vždy ľudová strana tým cieľom, aby ablegáti boli nielen vyvolení lež aj zodpovedali v každom ohľade potrebám voličov a potrebám a vážnosti snemu. Od tohoto stanoviska spravodlnosti neodstúpi ani včul ľudová strana. Vidaf pritomne v krajine pohyby na rozšírenie volebného práva. Vidaf pohyby tieto z patričného a nepatričného stanoviska. Aj ľudová strana je za rozšírenie volebného práva, ale len na základe spravodlivosti. Od spravodlivosti ľudová strana ani na krok neustúpi. Práve preto by sa nemohla spriatelíť a nemohla by podporovať predlohu na rozšírenie volebného práva, dľa ktorej by len ten mal byť voličom čo v štátnej reči, teda po maďarský zná hovoriť, čítať a písať. Takéhoto zmyslu alebo lepšej povedano nezmyslu predlohu ľudová strana nikdy nebude zastávať a podporovať a to z nasledujúcich príčin: Takáto predloha by necielila rozšírenie, lež zamedzenie volebného práva; takáto predloha bola by do neba volajúca nespravodlivosť, bo kto dane platí a krajine ako vojak slúži, toho neslobodno volebného práva olúpiť.

Spravodlivosť je heslom ľudovej strany ako v celom jej parlamentárnom účinkovaní tak aj pri reforme volebného zákona. A spravodlivosť prv alebo neskôr vede k víťazstvu.

Jedno oddávanie.

Bistu svetu, títo naši ministri sú veľmi smelí chlapi. Teda, nemajú po ruke žiadnu politickú stránku (teda sú bezstranní). Aj liberáli počínajú im chrbáty ukazovať. Kde sa obrzú, národ všade dviha päste na nich. Stolice, mestá a mnohí fõišpáni vypovedali im službu. Rozkazy ich nikto si nevšímne. Národ im nechce dať ani peniaze, ani vojakov. Zmätok panuje po celej krajine, to však nemýli našich prekrásnych ministrov. Za to sa oni každý deň pár razy pozrú do zrkadla, či sú krajší, ako predtým, a keď už každý hromží na nich, a nikto ich nectí, tak sami pred sebou zodvihnú klobúk a pozdravia sa: Dobré ráno, pán minister, ako ráčili buvinkať? Dbajú oni o to, že sa každý čert do nich zapre a má ich na posmech, alebo že im vykrikujú, že sa toľko rozumejú k riadeniu krajiny, ako gajdoš k organu. To nič! Hodnosť je hodnosť, a za dobrý plat aj kohút bude ministrom. Veď snemu nenie. Ablegáti gazdujú — ktorí ešte nevygazdovali — tak majú pokoj od nich. Takej práce nenie, ktorá by tých našich mudrcov upotila, tú, čo je, odbavia radcovia, referenti, tajomníci a pisári. Dost je, keď páni ministri meno svoje podpíšu. Teda nevyzerá to s nimi tak zle. Plat je dobrý, a keďže čert vezme ministerstvo, bude penzia a pri nej dva-tri

úrady. Neumrú hladom, ani po pýtání nemusia chodiť. A že sú smelí chlapei tí naši herskí ministri, dosvedčil to aj Jozef Kristóffy.

— Čo, že som sám! Ukážem vám, že mám po ruke silnú stránku! Sem sa socialdemokrati.

A napred porobil poriadky, aby šla k nemu deputácia zo stránky červených socialistov. Napred sa uzrozumeli, že čo budú rečniť tí, a čo bude odpovedať jeho excellencia pán minister. Úctive prijal svojich priateľov a dosvedčal jejich rečníkovi, bývalému klampiarskemu tovaryšovi: Bokányimu (nový zeman z Ruska), ktorý žiadal všeobecné volebné právo od ministra, akožto najpotrebnejší výdobytok, bez ktorého programm spojenej opozície nestojí ani fajku močky. Ale všeobecné volebné právo je taká lahôdka, ktorá nasýti národ, čo by ako hladoval. Kristóffy súhlasil s Bokányim, a dal mu ruku, že všemožné bude robiť za víťazstvo socialdemokracie, lebo len to spasí národ.

— Áže pravdu hovorím, tu je ruka. — povedal a stiskal ruky deputácie a takýmto spôsobom zasľúbil sa so socialdemokraciou. To bolo ich oddávanie. On je mladoženich, socializmus nevesta, a všeobecné volebné právo veno mladoženicha. Síce liberalizmus od dávna žije v cudzoložstve so socializmusom, a majú už aj dakoľko pankhartov, lebo keby to tak nebolo, nemohli by demokrati robiť po celej uhorskej krajine také nepokoje, aké verejne robia.

Kristóffy má teda po ruke tak silnú stranu, ktorá hoc aj nema miesta v snemovni, ale jej sú ulice budapeštianske. Keď bude zapotreby robiť vzbury a hulákanie po uliciach, abcúgovať opozicionálnych ablegátov a kamene prať do nich, okná vybiť na redakciach proti socialistických novin, tam bude nevesta Kristóffyho a spravia židovský chasenes s penivou papulou, s grobianstvom a s nátlakom. Ako sa to na takú bandu patrí.

Kristóffy teda dal závdavok socialistom a prespevoval slávospevy všeobecnému právu volebnému. Len že my v tom vidíme fortiel a lstivosť. Ako vieme, liberáli nikdy neboli za všeobecné volebné právo, ba ani teraz sú nenie zaň, to sú len hlúpe sľuby k zaslepeniu očí. Zákon volebný liberáli s takým figlom sklopali, že ľud takrečeno vytvorili z neho, a kde len mohli, olúpili statočných voličov toho práva. Teda čo znamená reč Kristóffyho? Je to závdavok za službu, ktorú konať majú socialdemokrati alebo len ten starodávny a veľmi známy mäďový motúz, ktorý už neraz pretiahli liberáli cez ústa národa? Nech je čo chce, nás sa to netýka, lebo my ľudáci sme červené súkno jak v očiach socialistov, tak aj bratov jejich liberálov, no doložme, že aj ich milí kmotrovia: národovci, tiež by nás radi videli na dne horúceho pekla. To je isté, že Kristóffy naklonil k sebe veľký tábor pod vedením krivonosích židov, a toho hluku, čo tí budú robiť netreba sa báť. Len im zbraň ukázať a rozbehnú sa na všetky strany. Veru by bolo najmúdrejšie, keby šli nazpäť do Poľskej. S tým by aj robotníci vyhrali, lebo by ich nemal kto balamútiť a zdierať. Celý socialdemokratizmus nenie iné, ako zdieranie chudobných a v otroctvo židov

nachodiacich sa robotníkov kresťanských, a rebrik k svetovláde židov.

Teda bezstranné naše ministerium predsa má stranu. Má sa na koho opierať. Kristóffy síce nie je prvý, ktorý sa zasľúbil so socialistami. Pomáhali oni každej vláde, najmä Wekerlemu a Bánffymu. Ba nech ich nenie, vláda nebola by previedla zákony o civilnych matrikách a sobášoch. Nebolo to za darmo. Aj teraz žiadajú mzdu za tak veľkú službu. A mzda táto má byť všeobecné právo volebné, aby sa páni vodcovia (dakoľko židákov) dostalo do snemovne. Robotníci nemali by z toho nič. Veď v iných štátoch majú právo, aj volia svojich ľudí, papuliakov židovských, ale žeby si s tým boli pomohli, alebo žeby tí ich ablegáti a vodcovia podelili medzi nich platy a svoje dôchodky, o tom nikto nevie, a veru nejedon vládze sa na státisíce. Pritom všetkom revú o delbe, a lahtikária za peniaze chudobných robotníkov. Či to nenie lúpežníctvo? Či to nevidia robotníci? Čo im tí dajú? Nikdy nič! Veď čo robia v cudzozemsku tí vodcovia socialistov, ktorí tak horlive rečia o biede robotníkov? Vždy sú oproti tým zákonom, ktoré poľahčív by mali postavenie robotníkov, lebo ináčej by bolo po ich chlebičku. Teda vodcovia dostanú sa k panskému stolu, k hodnosti a dobrému platu, ale robotníci budú práve takí nespokojní, tak budú kľaf na Boha, na kňazov, na vrchnosti a na osobný majetok, ako to robia, a ako ich to židáci naučili. Tí ich veru nevyпустia z pazúrov. Ba ešte ich lepšie priviažu k sebe so všeobecným volebným právom. A tak z oddávania Kristóffyho, zase len vodcovia socialdemokratov budú mať choseň.

Nám je len jedno nápadné. Socialdemokrati píšú a rečia, že nemajú ani vlasti, ani viery, ani národnosti. Oni nie sú občania uhorskej krajiny, ale medzinárodní, a ako takýto nepatria k žiadnemu štátu. Neuznávajú ani zákon, ani ústavnosť, ani vrchnosti. Slovom, zapredajú krajinu, kde sa narodili, a ktorá ich chovala. Oni túžia po socialistickom štáte, kde má byť každý rovnaký či na zamestnanie, či na práva, či na majetok, a kde všetko má byť štátne (dľa pravdy židovské). Prečo oni teda žiadajú volebné právo a miesto v snemovni, kde sa pojednáva o živote národa, od ktorého sa oni odtrhli; o ústave, ktorú za nič majú? Národ náš má sväté tradície, sankcionované zákony a starodávnu vlasť, za ktorú žiť a aj mŕieť musí. Má korunovaného kráľa, ktorý je otcem národa. Socialisti toto všetko zapredali a tak vytvorili sa z kruhu národa. Oni porúcať chcú, hoc aj s krvavou revolúciou, čo národ za tisíc rokov staval, a vybudovať štát samého diabla, bez viery a bez mravov. Štát, kde by stá darebných papuliakov držalo moc v ruke a vládlo by aj so všetkým majetkom, robotníci ale väčšmi by otročili ako teraz.

Kto má takýto úmysel, a kto na tú ostrú zbraň, ten nenie syn vlasti, nenie občan krajinský, ten nezaslúži volebné právo, ten nemá miesta nielen v snemovni, ale ani v tejto krajine. Naša vlasť nenie pre tulákov. Tuláci pod vedením židovských vodcov svojich inde nech zakladajú štát socialistický, ale nie tu. Že kde. povie im ich

priateľ Kristóffy. Ten, ako výborný veštec, uskutoční všetky sny a nádeje socialdemokratov.

My len jednu radu máme pre poblúdených a do židovskej moci padlých robotníkov. Nech sa postavia na kresťanský základ, tam sa aj s nami stretnú, aj národ nebude oproti nim. Na tom stanovisku, kde sú teraz; s tými zásadami, ktoré židáci vstúpili do nich a s tými vodcami, ktorým sú podriadení. z hola nič nevydobudnú, hoc im Kristóffy ruku podal. Kristus spasil pokolenie ľudské, a len s ním môžeme byť blažení. Nech na toto pamätajú naši robotníci.

Záhorskýj.

Kde si moja ľudová strana?

Prečo sa pýtam: kde si moja ľudová strana? Či snáď už tá naša známa a milá ľudová strana nejestvuje? Ach nie, ona povždy bude, veď vždy najde svojich milovníkov, svojich prirvžencov. Nebojím sa ja o jej jestvovanie, ani a jej budúcnosť.

Preto som si ja ale tak žalostne vzdychnul, lebo na tých stranách, kde som ja ako mladý kaplán žil, a kde po dnes žijem, keď aj pre teba, moja milá ľudová strana, ako Ahasver z miesta na miesto vandrujem a pokojička nemám, hovorím, lebo na tých stranách, o ktorých znejú a znieť budú moje náreky, tá naša milá ľudová strana tak nežije, ako by žil mala.

Nebuď zvedavý, ktoré sú to tie strany?! Jestli že si ľudák, verný syn alebo aj dcéra ľudovej strany, tak neobávaj sa, keď moje články čítať budeš, pomaly poznáš aj miesta, aj mená, lebo tak zjavné bude všetko, že poznáš ľahko verných synov, tým ľahšie ale neverných, to jest falošných prorokov, proti ktorým namierené sú tieto články.

Ponevác ale ja nechcem, aby som ešte viac roztrhal našu ľudovú stranu, ale aby — nakoľko to možno — ju zosilnil, v článkoch mojich šetriť budem neverných synov ľudovej strany, ešte teraz nevypíšem jejich mená, len ich budím so sna, aby zanechali bludné cesty, ešte kým je tomu čas, zanechali priateľstvo s liberálmi a židmi, lebo toto sú štepení nepriatelia našej ľudovej strany.

Ani sa nepýtaj, ktoré sú to tie miesta a strany, kde a kade bomby moje brnieť budú, to nech fa tak neza-ujíma, ako tá pravda, za ktorú všetci oddaní ľudovej strany bojujeme, aby k víťazstvu došla.

Poznáš tieto mliesta: Rajec, Žilinu, Veľkú Bytču, Predmier, Považskú Bystricu, Púchov, Lednicu, o ktorej slávní mešťania lednickí hovoria, že je dľa starobylosti štvrté v krajine uhorskej, Bellušu, Illavu, Dubnicu, Trenčín atď., atď., potom nepoznáš Kysuce? K. N. Mesto, Čacu, Rakovú, Ošcadnice (túto dedinu majú pokrstiť na Očód), Čierne, Skalité, slávnú Turzovku, kde rytier Hahn, či už barón Popper, alebo snáď jejich splnomocnení úradníci 14401 duší poverili jednomu mladému kňazovi, ktorý nevie kam z konopí, raz je ľudákom, raz filosemitom, potom zas hromzí proti židom, a potom zase oslavuje liberálneho ablegáta, o ktorom hovoria, že je freimaurerom, ktorý bol najvernejším zbrojnošom gr. Tiszu,

s ktorým v Uhorsku na veky buchla liberálna strana, tak že ju viac k životu nevzkrieši nikto.

Ty si naposledy ranila srdce moje, Turzovka! ja ale odmením sa ti tým, že v článkoch mojich ukážem ti to svetlo, za ktorým máš kráčať, lebo keď som onemocnel, ťažko mi bolo lúčiť sa s tebou!

Ešte jednu dedinu spomeniem, Zákopčie, ak neviete o čom je táto dedina chýrna, aj to vám poviem, tu sídli na stranách kysuckých vodca ľudovej strany, meno mu tiež nevypíšem, veď na okoli, a ďaleko, všestranne pozná ho každý, lebo keby on nie, už by boli liberáli a židia dávno ľudovej strane odzvonili.

To sú tie miesta kde a kade bomby sypať budem, nie, aby som koho ranil, len aby som som spomenul, zo spánku bratov prebudil.

Duch môj poletí ale ďalej a ďalej, veď žiadon priesťor hatif ho nemôže, jedine to bude úlohou mojou, aby som povzbudil bratov a sestry k láske ľudovej strany, lebo len tak dôjdeme k víťazstvu, keď v smýšľaní a účinkovaní jednomyslní budeme!

Nebuď tiež zvedavý na mňa, kto som, ktorý články tieto píšem.

Pre teba, ľudová strana, nemohol som ani k tej najbiednej fare prísť, ale z miesta na miesto vandrujem raneným srdcom, lebo nepriatelia ľudovej strany: liberáli a židia hatia ma v tom, aby som k mojemu vytknutému cieľu došiel. Za ľud účinkujúc a bojujúc, vyhlásili ma za *antise-semitu* a *buríča*; keď som faru pýtal, môjho patróna tak informovali, že aby mne faru nedal, lebo že mám ťažké a smrteľné hriechy, že som ľudák, a tak môj patrón, ktorý ma srdečne miloval, veril proti mne spojeným liberálom, židom a nadovšetko slúžnemu, ktorý mňa volakedy k vóli židom žandarmi dal arretirovať v slávnom meste Zsolna-Sillein-Žilina, ja mu to ale nemám za zle, ani p. patrónovi, lebo prirodzená vec je, keď verí žid židovi, liberál liborálovi.

Ja sa ale už popredku tomu teším, že keď ľudová strana zvíťazí a gróf Zichy bude ministeřpredsedom, tak potom môj pán patrón aj mňa vymenuje za farára, na tú najmasťnejšiu faru, ako je Čaca, V. Bytča, Turzovka, Rovné. Však si len človek môže takéto zámky v povetří stavat?

Aj to sebe myslím, že v slávnom patronáte Samuela Hahn und Poppera najskôr bych tak k fare prišiel, keby dlhopolský páno, až by sa raz odhodlal ísť na penziu (ja mu ale prajem, aby ešte 1000 rokov žil) v testamente svojom zanechal, aby som sa ja stal jeho nástupcom, lebo keď aj nenosím matálový, strieborný alebo zlatý Verdienst-Kreuz na prsách, ako to dostali od pána kráľa za tie tak ohromné a veľké zásluhy v najnovšom čase veľk. pán dekan v Brodne a veľk. pán Jozef Schaller (mne však ale jedon kráľovský sudca povedal, že s týmto vyznačením nejde aj titul: veľkomožný) a na Čaci p. dr. Adolf Hübš, dlhopolský páno v spravodlivosti svojej uzná mi to tiež za zásluhu, že pre teba ľudová strana židia na mňa *pluli*, liberáli mi do «akasztófára való pap» nadávali a žandári pod bodákmi ma odprevádzali.

Ach, potešte ma a odpíšte mi môj najmilší dlhopolský páňko. či z toho čo bude?! Ešte aj to vám vyzradím o sebe, že som už rok nemocný, práve že len pero v ruke udržím.

Daj Bože, aby každý tak rád čítal moje články, ako môj priateľ p. Rehor Chronik v Turzovke!

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada ľudových voličov v Púchove.

Neodvislí voličia katolícki volebného okresu púchovského, illavského bez rozdielu boli všetci a vždy na ľudovej strane, liberálne vlády preto len s najväčším namáhaním a s veľkými obetami mohli si tu len niekoľko hlasov väčšiny ukoristiť. Ako však nebude viacej liberálnej vlády volebný okres tento podistým dozreje v prospech ľudovej strany.

Volebný okres tento, aby pripravený bol ku všetkým prípadnostiam, tak aj ku novým voľbám, ktoré by náhodou zas vypísané byť mohli, dňa 7. augusta držal sriaďujúcu poradu v Púchove. Pri tejto porade prítomní boli zo stránky ľudovej strany snemovej: praelát *Ján Molnár*, barón *Ivor Kaas*, dr. *Michal Dömötör*, *Franc Csizmazia*, ablegáti a dr. *Alexander Ernszt*, tajomník krajinskej ľudovej strany. Poradu poctil svojou prítomnosťou kanonik *Jozef Szteszkal*, predseda strany stoličnej. Zo stránky okresu brali účasť na porade: *Pavel Dermíšek*, dekan, *Valentín Chocholus*, dekan, dr. *Jozef Chorényi*, dekan, dr. *Kmosko*, *Anton Kulifay*, *Ondrej Bereghy*, *Martin Némedy*, farári; *August Feitscher*, *Jozef Renteg*, *Julius Horváth*, *Jozef Barinka*, *Ján Barinka*, *Ludvík Zzámbokrétzsky*, *Oskár Formánek*, *Rudolf Formánek*, *Michal Zlatos*, *Jozef Hrobárik*, *Ján Jakubek*, *Michal Prekop*, *Ondrej Burday*, *Štefan Štefanec*, *Michal Kovács*, *Martin Lyánya*, *Ondrej Czibig-Dvorszky*, *Karol Neumann*, *Ján Strbák* a mnohí iní.

Poradu zahájil *Valentín Chocholus* a viedol praelát *Ján Molnár*. Po zahájení reči *Jána Molnára* rečnil *Michal Dömötör*. Na to sa utvoril okresný výkonný výbor. Do výboru zvolení sú: za predsedu *Valent Chocholus*, dekan a farár z Pruskej: za zápisníka *August Feitscher*, kaplán z Illavy. Ako výborníci vyvolení sú: *Anton Kulifay*, *Ján Bartos*, *Pavel Dermíšek*, *Ján Budatinszky*, *Jozef Zentay*, *Jozef Barinka*, *Ludvík Zzámbokrétzsky*, *Ignác Diera*, *Ján Segyiba*, *Oskár Formánek*, *Ján Bizig*, *Ondrej Czibig*, *Rudolf Miklóssy*, *Michal Kmosko*, *Ondrej Istovnik*, *Michal Kris*, *Jozef Bielik*.

Utvoril sa potom veľký výbor okresu, v ktorom zastúpená je skoro každá obec v okrese sa nachodiaca. Údovia veľkého výboru sú nasledujúci: *Jozef Bielik*, *Jozef Virga*, *Ján Bezdeda*, *Ján Bagin*, *Ladislav Prna*, *Imrich Satka*, *Mikuláš Rajnicssek*, *Ondrej Trencsan*, *Jozef Opatovszky*, *Jakub Zsigo*, *Imrich Horták*, *Štefan Istvánik*, *Šimon Valo*, dr. *Jozef Chorényi*, *Ján Hrubisko*, *Štefan Berta*, *Mikuláš Csermola*, *Jozef Polacsek*, *Anton Csernik*, *Ján Szirányi*, *Ján Polacsek*, *Michal Letko*, *Ján*

Zahradník, *Ondrej Král*, *Jozef Eliás*, *Ján Kocsmer ml.*, *Ján Strbák mladší*, *Štefan Micskó*, *Štefan Chudada*, *Cyrill Hudko*, *Edvard Brechtl*, *Jozef Blazsej*, *Franc Sztrapko*, *Ján Barka*, *Peter Lulyák*, *Anton Ondricsko*, *Anton Plevek*, *Ondrej Lepulica*, *Pavel Prno*, *Jozef Butora*, *Ján Szuchanek*, *Ján Hanták*, *Štefan Budjács*, *Tobiáš Fojtik*, *Ján Klücsér-Mikola*, *Jozef Hrehus*, *Ondrej Rebro*, *Ján Polyák*, *Žigmund Galóczy*, *Alojz Janus*, *Jozef Tanoska*, *Ján Pivko*, *Jozef Sztranyánszky*, *Ondrej Pauer*, *Michal Szlaninka*, *Jozef Ivanics*, *Pavel Uhrin*, *Ján Bartoss*, *Jozef Moncsek-Gábor*, *Ján Jakubek*, *Pavel Krcka*, *Ján Kacsik*, *Ján Hurab*.

Ku pojednávaniu prišlo napokon prítomne politické politické zmýšľanie okresu, taktiež i pomery okresnej tlače. Porada uzavrela, že osloví Sipekyho, ako ablegáta Tiszovej strany, aby z liberálnej strany vystúpil a že aj viacej iných voličov okresu poprosí, aby pristúpili ku ľudovej strane.

Poradu napokon po trojhodinovom zasadnutí zatvoril *Jozef Szteszkal* predseda stoličnej ľudovej strany zodpovednou rečou.

Obežník košického biskupa.

Žigmund Bubics, biskup košický, vydal na kňazstvo svojho biskupstva obežník z príležitosti 18. augusta, akožto dňa narodenia kráľa. Jest toto 75. rok jeho veličenstva. Zriedka daná ľudom tá milosť od Boha dožiť sa môcť tak vysokého veku. I keď povážime, ako píše biskup košický, tie veľké útrapy, stíhania osudu a ztraty rodinné, akým kráľ vystavený bol behom tohoto dlhého veku, to nám opravdu predchádza ako muž boľastí. Každý verný syn Uhorska musí prosiť Boha a žiadať, aby dni kráľa nášho ešte predžiť ráčil ku blahu všetkých národov a našej miliej vlasti.

Agenti vlády na ceste.

Predstavený ministerstva vnútorných záležitostí rozposlal po krajine agentov, ktorí majú tú úlohu, aby po jednotlivých obciach vábili ľud ku krajinskému shromadeniu do Budapešti. Títo agenti opatrení sú slobodnými kartami na železnicu a opatrení budú zaiste aj peniazmi. Nosia so sebou krom toho i všeliaké hácky, a žiadajú od ľudí podpisy. Dostavili sa títo agenti vo viacerých obciach v Trenčianskej a aj na Dolniakoch. Upozorňujeme preto každého, jestli by sa takito ľudia dakde zjavili, netreba sa s nimi do reči púšťať, bo sú to agenti nezákonnej vlády, ktorí ľud len ku sprostostiam vábja do Budapešti.

Zasadnutie výkonného výboru spojenej opozície.

Výkonný výbor spojenej opozície cez viacej dní vdržiaval zasadnutia. Príležitosť ku týmto zasadnutiam zavdala Fejérváryho vláda, ktorá — akožto nezákonná vláda — nezákonným nariadeniam svojim všemožným spôsobom chce platnosť zadovážiť. Výkonný výbor spojenej opozície upomína následkom toho všetky samosprávy, ako sa majú dotyčne passívnej rezistencie a vo všetkých otázkach, s touto spojených, držať. — Fejér-

váry-ho vláda nebude sa zaiste tešiť týmto uzavretím spojenej opozície, bárs oni ničoho neobsahujú v sebe, čo by bolo proti zákonom. Liberáli pravda hromžia na spojenú opozíciu, lež darmo, krajina sa odvracia od nich a s každým dňom s tým väčším počtom stavá sa na stanovisko passívnej rezistencie.

O voľbe liptovsko-sväto-mikuláškovej.

Utrápený Lányi s veľkými trápeniami vyvolený bol konečne za ablegáta utrápeného okresu volebného liptovsko-sväto-mikuláškého. Hneď po voľbe hovorili, že tento mandát, ku ktorému utrápený Lányi tak horko-ťažko prišiel, napadnú petíciou pred kráľovskou Kúriou. M - g noviny píšu, že sú tam v tom okrese veľmi veľké žaloby proti Lányiho strane. Medzi iným sľúbili dr. Emilovi Stodolovi, protikandidátovi Lányiho 60.000 korún nie za to, aby z kandidátstva odstúpil, lež aby proti Lányimu negitoval. Má to byť celkom isté, že Stodolovi nielen peniaze ponúkali, lež mu i to sľúbili, že bude vymenovaný za dvorného radcu. Bola by to ozaj poriadna frčka utrápenému Lányimu, keby proti jeho mandátu zadali petíciu a keby kráľ. Kúria zrušila jeho voľbu.

Štátne peniaze v hotovosti.

Dľa výkazu snemového výboru ku preskúmaniu záverečných účtov, štátne peniaze obnášaly dňa 31. marca b. r. 278,625,979.59 korún.

Peniaze tieto nachodia sa v menšej čiastke v štátnych kassách, a vo väčšej uložené sú vo veľkých peňažných ústavoch krajinských. Dľa uzavretia snemu nezákonnej vláde Fejérváryho vydať sa nesmujú.

Fejérváry v Budapešti.

Fejérváry musel mať veľké príčiny, že sa z Karlsbadu prv, ako zamýšľal, do Budapešti navrátil. Uzavretie spojenej opozície sdělil mu telegrafične Lányi, a to ho tak pohlo, že si hneď sadnul na železnicu a ponáhlal sa do Budapešti. Tu potom v pondelok celý deň držali ministerské porady. Pri týchto poradách predstavený ministerstva vnútorných záležitostí Kristóffy nebol prítomný. Ani vraj nevedeli kde sa podel. Je to veľmi nápadné, že tento socialdemokratický minister práve na týchto vážnych poradách chyboval. Veď by bol mal čo referovať o podarených alebo nepodarených shromaždeniach jeho súdruhov socialdemokratických. Alebo sa snáď bál svojho prísneho generála, že tú socialdemokratickú sekeru tak hlboko zafal do tvrdého pňa toho všeobecného a súkromného volebného práva?

Juraj Szmrecsányi údom ľudovej strany.

Juraj Szmrecsányi, vyslanec dolno-kubínskeho volebného okresu, oznámil grófovi Aladárovi Zichymu, predsedovi ľudovej strany snemovej, že vstupuje medzi členov tejto politickej strany. Ako známo, pri posledných všeobecných vyslaneckých voľbách krajinských Juraj Szmrecsányi zvolený bol v dolno-kubínskom volebnom okrese na základe liberálneho programu. Vystúpil nedávno z

liberálnej strany a pripojil sa ku ľudákovi. Lepšie pozdejšie, ako nikdy.

Ľudové shromaždenie.

V bobrovskom volebnom okrese dňa 13. augusta vydržovalo sa ľudové shromaždenie v Trstenej, z ktorého telegrafičnou cestou na znak nezkalnej oddanosti poslali pozdravenie vodcovi krajinskej ľudovej strany Ferdinandovi Zichymu.

Socialdemokratické pohyby.

Socialdemokrati držali v nedeľu shromaždenia v nasledujúcich mestách: Budapest, Kassa, Brassó, Kolozsvár, Komárom. V kolozsvárskom shromaždení socialdemokratickom rečník socialistov prezradil plány, aké majú, a sú nasledujúce: dňa 15-ho septembra začne snem svoje zasadnutia. V prvom zasadnutí podá Kristóffy snemu predlohu všeobecného súkromného zákona volebného; pred snemovňu dostaví sa asi päťdesiat do šesťdesiat tisíc socialistov a kroz deputáciu oslovia snem, aby sa bezodkladne začalo pojednávanie tejto predlohy, ináč socialisti ablegátov zo snemovne prv domov nepustia. K tomu sa vypovie všeobecný krajinský štrajk, ktorý bude trvať, kým zákon tento nebude sankcionovaný. — Sú to skutočne pekné plány. Čo povie na to Kristóffy.

Z CUDZOZEMSKA.

Z Bosne.

Rakúsko-uhorský generál podujal s viacej officiermi výlet ku tureckej hranici. Ako si spoločnosť na jednom vršku odpočívala, zjavilo sa razom asi tristo tureckých vojakov a začali strieľať na generála a jeho spoločnosť. Rakúski officieri sa však nepustili do boja, lež sa utiahli. Ako z Mitrovice sdeľujú, viacej officierov má byť ranených. To turecké susedstvo je ozaj veľmi príjemné.

Vyjednávanie o pokoj.

O podmienkach pokoja medzi Ruskom a Japonskom nevedno ešte nič istého, lebo delegáti sa usniesli, že podmienky predbežne podržia v tajnosti. «Ja som bol zato», vyslovil sa ruský splnomocnený Witte pred jedným novinárom, «aby priebeh vyjednávaní o pokoj sdelený bol verejnosti. Dľa mojej mienky svet by mal znať, jak podmienky japonské, tak odpoveď ruskú, ale stalo sa to dohodnutie, že všetko podržíme v tajnosti, čo ja z mojej strany lutujem.» Podmienky Japoncov tedy možno hádať len dľa jednotlivých vyhlásení japonských delegátov a a štátnikov, ktorí keď boli opýtaní, nepodvrátili priamo jednotlivé predpokladané podmienky.

Rusko-japonská vojna.

Kým sa pokračuje v pojednávaní pokoja, z bojišťa rusko-japonského dochádzajú jednoducho chýry o väčších i menších srážkach medzi Rusmi a Japoncami. Ruské vojská na bojišti majú byť v tom najlepšom stave. Posledné zprávy sdeľujú, že medzi Rusmi a Japoncami zastavené je nepriateľstvo v Mandžurii.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Ťažko je chudobnému človeku na svete, toto si myslel Ondrej Čajda. Ale nenie div keď takto myslel a že bol celý mrzutý, veď pred chvíľou bol uňho židák Silberstein, a koho raz tento zlodej navštívi, tomu sa veru nechce smiať.

Úžerník Silberstein neni obyčajný človek. Vedel sa podlyzovať aj sedliakom, ztrpel od nich hoc akú úražku, keď pili uňho vedel pripisovať dvojnásobnou kriedou, keď hlavy plné boly, bol pritom zatvrdlivec, ktorý snáď ani srdca nemal lebo ho nikto nepohol k milosrdenstvu, čo by mu bol nohy bozkával. Je tomu asi dvanásť rokov čo sa bol osedlal v Drietomej. Rovno z Ruska prišiel sem. Zprvoti u Goldsteina sa utiahol a len potom počal na svoju ruku robiť, otrovu merať a úžerň. S tým úmyslom prišiel sem, že musí zbohatnúť, teda bol preplnený nenávisťou oproti kresťanom. On to síce neukazoval, ale kto by bol rozumel jeho modlitby s ktorými dobíjal na Jehovu, bol by sa toho naľakal. Nebolo toho nešťastia čo neprial kresťanom, a týto hlupáci, predsa sa dali obsnovať, tak že Silberstein teraz už má dom, volačo zemi a pár sto zlatých. Tak mozolili naňho hlúpi sedliaci. Nie že by boli tomu kmínovi vyhýbali, lež ho držali za dobrodincea, ktorý dá na borg a požičia keď potrebujú. Pravda na to ani jedon nemyslel, že je to drahý borg a drahá požička, lebo veru židák od zlatovky vzal aj desať zlatých úrokov, a kto sa opozdil, ten aj dva rázy toľko platil, lebo žid neznal milosrdenstva už preto nie, lebo jak notár tak aj slúžny boli mu po ruke, lebo dlžnikov svojich na liberálnu stranu doviedol, za čo ho pán slúžny potľapkali ba aj si štrngli s nim pri oldomaši, na tú radosť, že ľudákov tak prievádzky prevládali.

Ako som spomenúl, Silberstein napomenul Ondreja Čajdu aby zaplatil dlh svoj.

— Teraz nemám, ale prosím vás čakajte aspoň desať dní.

— Nemôžem ďalej čakať, lebo potrebujem.

— Ale čo by ste potrebovali tých sto korún, veď máte aj sto ráz toľko v truhle, vravila Čajdová. Mysleli sme že utržíme za zbožie, nepredali sme nič. Došlo nás aj to nešťastie, že nám chlapček umrel, čo sme mali pár groší, tie šli na pohreb. Prosím vás, majte trochu útrpnosti oproti chudobnému, a nežiadať aby sme snáď túto chalupu predali. Na sto krát vás prosím čakajte. Na druhý týždeň istotne ...

— No už len netárajte toľko. Dosť som sa načakal. Ja nemám peňazí na rozhodzovanie. Kto by vám bol dal, keď ja nie? Čo ste si nešli pýtať k farárovi? Pravda ten by vám nedal. Na to som len ja. Takého blázna treba

hľadať, a keď si pýtam svoje ešte mi tu kázeň robia. Ale dám vás spredať. Vezmem vám chalupu. Vyhodím vás von. Len smiem pýtať svoje? Ja len na peniaze hľadím.

Pravdu povedal starý zlodej. On len na peniaze hľadá. Chudobný človek mohol ruky spínať, mohol sa po zemi plaziť pred nim, mohol prosiť, plakať, veru neobmäkčil srdce hnusného lúpežníka. Len peňazí mať. Mnoho, veľmi mnoho peňazí, čo by celú obec priniesol na žobrácku palicu. Nech zdochnú kresťania, čo on dbá. Keď už všetci budú v jeho sieti, potom odide do Pešte. Čo by robil na dedine s deťmi? V Pešti najde priateľov, a potom ani desať rokov nedá tomu, a jeho syn Gejza bude aplegátom.

Ondrej Čajda márne prosil Silbersteina. Ten sa mu pohrozil, že ho dá spredať a šiel domov. Preto je Ondriš zlej vôli. Chudák i tak podstúpil veľa nešťastia, ledva pochoval otea, už mu domec zhorel. Oheň tak chytro ničočil, že Ondriš ani len jedon šindol nevedel obrániť. Čo mal robiť neborák? Požičal si od žida. Ba sám mu prišiel ponuknúť. Volačo už horko-ťažko zplatil, ale tých pädesiat korún ozaj nemá odkiaľ. Hľušil celý deň, neraz aj v noci, ale čo že vyrobí chudobný obuvník na dedine? Len toľko, koľko pre domácnosť potrebuje. A potom, neni sám, má dvoje deti, jedno nedávno pochoval. Ako mu bolo ľúto za nim! Škoda, že ho Boh k sebe povolal, už by ho bol ako tak vychoval. Veď sú aj chudobnejší od neho, a majú aj deti a žijú, lebo Boh láskavý má starosť o každého. Málo dá chudobnému, ale Ondriš je s tým spokojný. Len zdravia nech má, už na tú výživu, na tie šatočky len vyrobí. Veď je Boh dobrý. Čo by bolo z neho, keby aj Boh bol taký zátvrdlivý aký je ten hnusný úžerník. Áno, neludskosť a nesvedomitosť toho lúpežníka židovského popúdila Ondriša tak, že nevedel pracovať. Hodil čižmu, ktorú práve plácal na bok a zamyslel sa. Na toľko bol rozhorčený, že počal zlodejiť.

— Keď som len nezahľušil toho kmína židovského, aspoň bych bol mal pokoj. Neni pravdy na svete! Človek hľuší celé dni. Neukrátim ani Boha, ani ľudu a čo mám z toho? Ten židák prekliaty lúpeží, zbíja a klame, a má všetkého dosť, ba nepotresce ho ani Boh ani zákon. Či je hodno byť statočným človekom? Koho ja oklamem? Keď aj vyhotovým tú robotu, pýtam najskromnejšú mzdu a čo mám z toho? Koľko rázy chleba ne-nám, a ten pes čo verejne zdiera má tisíce, a ešte príde sa sem vadíť. Vyhráza sa, že ma dá spredať. Je to spravodlivosť? Spí Boh, keď sa takéto veci robia na zemi? Teda ja som menej pred Bohom, ako ten kmína židovský?

Ondriš sa sám toho naľakal, čo povedal. On, ktorý miloval Boha, teraz repce oproti nemu. Zatriasol sa strachom a čakal či neudre hrom doňho. Ani žena to nemohla počúvať, stala hore a napomenula ho, aby čučal.

— Daj pokoj Bohu, vravila. On nás neopustí.

— Dobre, dám mu pokoj, ale keď ma už tak navštevuje, nech mi aspoň roboty dá. Veď bych tak rád pracoval, kebych mal čo.

— Prosím fa Ondriško nerúhaj sa Bohu. Len toho neobrážaj. V jeho rukách sme. On nás navštevuje, ale

môže nás aj požehnať. Dôverujme v ňom. Väčšej starosti nemáme, len toho židáka vyplatiť, a keď nám Boh pomôže nebudeme takí biedni. Vidíš, však sme nie docela opustení. Pri žiale našom máme aj radosti. Pomysli len na naše dietky. (Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Sviatok svätého Stefana, prvého kráľa apoštolského odbavuje sa dňa 20. augusta v budínskom kráľovskom zámku zo stránky cirkve a svetských vrchností ako iné roky s najväčšími slávnosťami v nasledujúcom poriadku: Ráno dňa 20. augusta od 4—5. hodiny ráno zvoní sa vo všetkých kostoloch hlavného mesta. O 5-tej hodine ráno slúži sa v každom kostole tichá sv. omša, po ktorej veriaci pod vedením duchovenstva pohnú sa do kráľovského zámku, kde sa po poriadku na placi a v ulici svätého Georga shromaždia. O siedmej hodine ráno je v kráľovskom kostole zámočnom tichá svätá omša, po tejto sa začne svätoštefanská pobožnosť a processia pohne sa z kostola. Processiu vedie kardinál knieža-primas Vaszary. Na čele processie idu spolky katolíckej mládeže pod zástavami, za tymito nasledujú spolky a braterstvá náboženské a družstvá vedecké, fary z pravej a ľavej strany hlavného mesta, napokon mníšky so školáčkami. Za tymito ide počestná stotina s vojenskou muzikou. Po vojsku nasledujú vrchnosti a za tymito kniazstvo so svätou «Pravicou». Kolo svätej pravice stúpajú z jednej strany rada hlavnej školy university a z druhej strany rada mestská. Za tymito ide kustos svätej «Pravice» Karol Kanter, farár zámočného kráľovského kostola. Konečne po tomto nasleduje kardinál knieža-primas Vaszary a najvyššie vojenské a štátne vrchnosti. Processia postupuje cez plac a ulicu sv. Georga, cez ulicu panskú na parádny plac a z tadiaľ do korunovačného kostola kráľa Mateja, kde je o ôsmej hodine kázeň. Kázeň drží Jozef Tóth, tajomník biskupa szombathelyského. Hrubú sv. omšu slúži pri skvostnom pomocietve cirkevných hodnostárov kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary. Po sv. omši navráti sa processia do kráľovského zámku, kde sa pobožnosť záverečnou piesňou «Teba Bože chválime» zakončí a svätá Pravica ku verejnej pocte veriacich cez osem dní vystaví.

Výročitý deň pokorunovania pápeža. Dňa 8-ho augusta boli tomu dva roky, čo pápež Pius X. bol pokorunovaný. Vo výročitý deň korunácie boli v Sixtinskej kaplnke slávnostné služby Božie, na ktorých prítomný bol i sv. otec. Omšu slúžil pápežský štátny sekretár kardinál Merry del Val. Na službách Božích prítomní boli mnohí kardináli, pápežova sestra a sesternica, rímski šľachtici a veľa hosťov. Pápež po omši udelil prítomným pápežské požehnanie a potom sa vrátil do palácu.

Kráľ na tohoročných manévroch. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ zúčastní sa na manévroch, ktoré sa budú vydržiavať v južnom Česku. Dľa dosavadného programu kráľ má prísť dňa 3. septembra do obce Stakna, kde ho uvítajú náčelníci vrchností. Ztadiaľ jeho

veličenstvo kráľ urobí výlet do niekoľkých susedných obcí, medzi iným aj do Piseku. Po manévroch kráľ dňa 8-ho septembra na osobitnom vlaku odcestuje do Wittenbergu, kde sa pobaví za jeden deň a potom vráti sa nazpät do Viedne.

Pozvanie ku valnému shromaždeniu katolíckeho Kruhu v Šaštíne a vo Strážoch, ktoré sa bude vydržiavať dňa 20. augusta (v nedeľu) odpoľudnia po litániach (nešpore) v Šaštíne.

Kňazské prvotiny. Z Považskej Bystrice oznamujú, že knieža Karol Chlodvig Hohenlohe, kňaz sedmohradskej diecézy, dňa 2. t. m. slúžil svoju prvú omšu v kaplnke kaštiela Zsigmondháza, ležiaceho pri Považskej Bystrici. Na cirkevnej slávnosti prítomní boli mnohí členovia kniežatskej familie. Hlboko dojímavý výjav bol, keď rodičia mladého kňaza kľakli si na schody oltára a ich syn udelil im kňazské požehnanie. V očiach prítomných skvelý sa slzy dojatia. Po slávnosti bol rodinný obed, na ktorý pozvaní boli viacerí kňazia.

Trenčiansky zámok. Z Trenčína oznamujú, že zastupiteľský výbor mesta Trenčína uzavrel, že trenčiansky zámok, ktorý od lanského roku je majetkom mesta, dajú čím skôr opraviť, lebo tento pamätný zámok sa miestami už rúca.

Štyri milliony na náboženské ciele. Vo Vitorii (Španielsko) zomrel pred niekoľko dňami bohatý kupec, menom Eustach Esquerecchea, ktorý svoj obrovský majetok v hodnote štyroch millionov peset poručil na ciele náboženské. Jednu časť svojich peňazí poručil pápežovi, ale svojim dvom chudobným sestram nezanechal nič. Keď sa to pápež Pius X. dozvedel, dvom sestram zosnulého kupca vyassignoval po 35.000 peset. (Jedna peseta je 97 halierov.)

Zadlávily ju kone. V obci Hosszapályi (biharská stolica) udal sa tieto dni úžasný prípad. Tamojší roľník Ján Ács vozil seno a keď prišiel s vozom do dvora, kone sa nenadále splašily a začaly utekať. Jeho manželka však chcela kone pristaviť, ale jako chytila úzdu jedného koňa, tento ju tak mykol, že spadla. Kone došliapaly ženskú, tak že o niekoľko minút zomrela.

Zadusil sa v spánku. Zriedkavé nešťastie sa stalo tieto dni v obci Alsó-Péterfa (stolica sopronská). Jedného trojročného chlapčoka, syna gazdu Jána Ibyho, ktorého vychovávali jeho starí rodičia, našli ráno v posteli mrtvého. Naľakaní starí rodičia, ktorí s veľkou opatrnosťou bdeli nad malým chlapčekom, nijak si nevedeli vysvetliť príčinu smrti, lebo chlapčokovi pred tým dňom večer ešte nebolo nič. Konečne lekári ustálili, že chlapček sa v noci veľmi zakryl do podušiek a potom veľmi tuho zaspal. Podušky nepripustily ku ústam chlapca slobodný vzduch, následkom čoho sa malý chlapec zadusil.

Našli dynamit. Z Békés Čaby oznamujú, že na ľudadskej pustatine grófa Fridricha Wenkheima v békésčabianskom chotári robotníci skladali kamenné uhlie, ktoré ta dovezli. Medzi tým našli v uhli dynamit, ktorý v páde by bol náhodou vybušil, mohol zapríčiniť veľké nešťastie. Že jako sa dostal dynamit do uhlia, nevedno.

Z Trnovca (st. liptovská) píšu: Tunajší dobrovoľní ohňohasičský spolok, ktorému nebohého arciknieža Jozef bol za 26 rokov hlavným protektorom, zvečniač výtečné zásluhy svojho nebohého vodu a protektora na mimoriadnom valnom shromaždení vydržíavanom dňa 29. júna

Osudný marš. Krakovský časopis «Naprzod» píše: 5. augusta v prítomnosti arcikniežata Fridricha, hlavného dozoreu čiat na okolí mesta Jaroslavy konaly čaty cvičby. Čaty rano o 4. hodine odišly z Jaroslavy a mali sa vrátiť do kasárne predpoludním o 11. hodine. Už v ra-

Panna Maria Matka Božia.

t. r. za jeho následníka jednohlasne zvolil jeho syna arciknieža Jozefa (Augusta). Návrh, aby za hlavného protektora trnoveckého dobrovoľného spolku zvolený bol syn zosnulého arcikniežata Jozefa, podal hasičský hlavný veliteľ Juraj Puchy; na voľbu pohajujúce sa pripisy zhotovil notár Edvard Unger; listinu v mene správy podpísal Ján Puchy a Ján Lacza. Protektorát jeho vysost arciknieža Jozef vďačne prijal a o tomto upovedomil i dobrovoľný ohňohasičský spolok v Trnoveci.

ňajších hodinách bolo teplo a pozdejšie bola horúčost nesnesiteľná; v tieni teplomer ukazoval +35 stupňov dľa Celsiusa a na úslni bolo 40 stupňov tepla. Vojaci maširovali v nesmiernej horúčosti v parádnom kabáte a v úplnom vojenskom vystrojení a tak sa stalo, že mnohí z vojakov klesli na zem a veľmi mnohí dostali slnečný úpal. Na dvakilometrovej ceste od rieky San po Jaroslav sem i tam ležali vojaci v bezpovedomom stave. Na cvičbách nebolo ani vojenského lekára, ani voza pre maródo-

Len popoludní došlo z Jaroslavy niekoľko vojenských lekárov, ktorí chorých vojakov dali odviezť do nemocnice. Plukovník 89. pešieho pluku dostal úpal a spadol z koňa. Krem neho klesol bez seba na cestu jeden nadporučík a jeden kadét. Zpomedzi vojakov asi 50 dostalo úpal a styria z nich ešte v ten deň zomreli v nemocnici.

Návšteva kúpeľov. V Trenčianskych Tepliciach dľa poslednej 12. augusta vydanéj zprávy bolo 5514 kúpeľných hostov. Lanského roku v tom istom čase bolo tam 5341 hostov, teda tohto roku o 172 viac. — V Ražeckých Tepliciach bolo posavád 820 kúpeľných hostov.

Lacné železničné karty. Správa uh. král. štátnych železníc oznamuje, že z príležitosti sviatku sv. Štefana, prvého kráľa uhorského na staniach uh. štátnych železníc, taktiež aj na staniach košicko-oderbergskej dráhy — vyjmúc stanice vicinálnych železníc — vydávané budú do Budapešti na všetky tri triedy o 30 percentov lacnejšie sem a tam znejúce vozné karty. Karty vydávané budú od 16. do 20. augusta a platné budú za 5 dní. Cestu neslobodno pretrhnúť.

Namiesto jarabice zastrelil hájnika. V chotári obce Csári (st. nitrianska) bola min. sobotu na revíre Júliusa Létaffyho, statkára v Kútoch veľká poľovka. Na poľovku šli traja: Létaffy, gróf Alexander Pallavicini a jeden taliansky magnát barón L. Baracco. Poľovníci šli na jarabice poľovať; jarabice vyhánali piati honci. Gróf Alexander Pallavicini mieril na jednu jarabicu, ale tak nešťastne srelil, že namiesto jarabice zastrelil hájnika Jána Kráľoviča. Nešťastný hájnik zomieral, keď ho viezli do nemocnice. Hájnik zanechal po sebe vdovu a päťoro detí. Vyšetovanie je zavedené.

V spánku zadlávila svoje dieťa. V obci Hvoznica (st. trenčianska) tamojšia sedlička Maria Cedzova minulé dni ľahla si do postele so svojím 2-ročným synom. Tuho zaspala a počas spánku zadlávila svoje dieťa. Len keď sa zobudila, videla, že vedľa nej leží mŕtvola.

Zvláštny prípad. V obci Vajnafalva (Sedmohradsko) syn zdejšieho obyvateľa Jána Vajnu pred 15 rokami, keď bol ešte malým žiakom, onemocnel na týfus. Počas nemoce onemel, oslepnul a ohlušol. Päťnásť rokov žil v takomto položení. Minulé dni začal nešťastník hovoriť. Radosť rodičov bola veľká, no netrvala dlho, lebo mladík rozpovediac priebeh svojej dlhoročnej nemoce, o 8 dní zomrel. Ľud vo veľkom počte navštevoval chorého mladíka, aby ho počul hovoriť. Zajímavé bude podotknúť, že mladíkovi sa len jazyk rozviazal, zrak a sluch sa mu ale nevrátil.

Ohne na všetky strany. Z Prešova píšú, že v

Spíšskom Podhradí predvčerom vypukol opäť oheň a zho-relo 39 domov a 11 pobočných stavísk. — V Malej Palúdzke (st. liptovská) zúril minulý týždeň veľký požiar. Keď povstal oheň, práve vial silný vetor a preto sa oheň rýchle šíril. Zhorelo veľa domov i lichvy. Škoda je značná. Behom krátkeho času toto bol už druhý požiar v Palúdzke a preto má sa za to, že oheň podložili. — V Žiline — jako stadiaľ píšú — minulý štvrtok večer o 10. hodine chytil sa dom jedného tamojšieho plechárskeho majstra a zhorel. Na šťastie nebolo vetra a tak sa oheň nemohol šíriť. — V Turč. Sv. Martine v piatok v dome Jána Kianičku povstal oheň, ktorý hrozil nebezpečím aj susedným domom. Vďaka hasičom, ktorí oheň čoskoro lokalisovali. — V Malej Vieske pri Štubňanských Tepliciach dňa 3. t. m. pustošil požiar, ktorému padlo v obeť 22 domov. Zhorelo veľa krmu a zbožia, ktoré obyvatelia len pred niekoľkými dňami spratali z poľa. Bohužiaľ zhorelo aj 6 detí.

Sudca samovrah. Zo Zlatých Moraviec píšú, že sudca súdnej stolice Július Hazay spáchal samovraždu. Sudca už od dlhšieho času chorľavel a keď sa dozvedel, že trpí na nevyliciteľnú nemoc, ostal melancholický. Usilovne pracoval, aby uviedol do poriadku záležitosti svojej famílie. Jeho priatelia nemysleli, žeby sudca myslel na samovraždu. No predvčerom Hazay, ktorý bol všeobecne vážený a obľúbený, strelil si do srdca a následku zomrel. Oplakáva ho vdova a jedna sirota.

Zatknuté pruské knieža. Z Berlína oznamujú, že pruské knieža Fridrich Heinrich mal tieto dni pri pevnosťach «Svinemünde» zaujímavé [dobrodružstvo. Knieža chcel totižto odfotografovať jednotlivé čiastky zámku, ale tamojší strážnik šiel ku nemu, chytil ho a doviedol ho pred veliteľa pevnosti. Veliteľ ale poznal do občianskych šiat oblečené knieža, ktorý je veliteľom jedného dragónskeho pluku. Prirodzené je, že knieža hneď pustil na slobodu.

Podpalač v Bardijove. Z Bardijova (st. spišska) píšú: Odtedy jako zúril tuná veľký požiar, obyvateľstvo mesta žije v ustavičnom strachu. Obyvatelia presvedčení sú, že oheň povstal následkom podpalačstva, lebo odtedy bol už zas dva razy oheň, ktorý ale na šťastie zavčasu udusili. Najnovšie chytila sa jedna búda v Žigmondskom dvore na hlavnom námestí. Ponevác nevial vetor, oheň sa nešíril. — V meste kolujú strašné chýry, že vraj podpalači chcú zničiť aj tú časť mesta, ktorá počas veľkého požiaru nezho-rela.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárska otázka.

(Dokončenie.)

Cieľom oslobodenia hospodárov od dlžoby mali by vyniesť zákon, dľa ktorého nebolo by možno ekzekvovať jednu čiastku pozemku, to by bolo poistenie domoviny. Aj to veľmi ubíja chudobných ľudí, že keď kúpia alebo odpredajú, alebo dedia volačo, veľa musia platiť od toho do daňovho úradu. To je opravdivé dráčstvo. Prepis tento (intabulácie, kupný list) mal by byť lacný. A ako by sa malo toto zmeniť, tak iste mala by vláda obnoviť daňový zákon. Veď je to hrúza čo sa u nás robí. Tak nikde nie sú chudobní ľudia odanení ako u nás. Veď čo je cieľ jedného štátu? Poľahčiť živobitie občanom. Robí sa to u nás? Naše vlády od jakživa nerobia iné, len porcie dvíhajú, čo najviac cítia chudobní ľudia. Boháč, spekulant, berzianer, veľkupec nech platí, ale nech nezdieľajú chudobného človeka, ktorý neraz kus chleba odtrhne od úst, alebo sa zadlží len aby mohol porcie vyplatiť. A čo má za to? Kde idú tie peniaze? Či nedostávajú z nich mästné platy a penzie aj takí páni, ktorí to nezaslúžia? Veru áno! Tak hospodárili liberálne vlády. Uznáme, že štát potrebu má na porcie, len že nech ich každý primerane platí, dľa výrobku alebo dôchodku. Ako môže taký človek platiť veľké porcie, ktorý nemá dôchodku? A u nás tak je to. Pozrite do porciových knižočíek, sami nepochopíte, prečo a od čoho platíte tolko porcií? Preto, lebo to tak žiadal liberalizmus. Ten šanuje svojich, remeselník a roľník ale klesá pod farchou. Na to čo chudobný človek k výžive potrebuje, teda istú summu nemal by štát porciu uvaliť, tak to žiada aj ľudová strana, ktorá od dávna napáda vládu pre nesvedomitý a nespravodlivý daňový zákon.

Nuž ale nemôžeme všetko od štátu čakať, lebo to není možné, aby sa štát staral o každého jedného občana. Hospodári aj sami si musia poľahčiť živobitie a spojiť sili svoje, aby čím väčší dôchodok dosiahli. Štát nech zabráni židom tie zbojstva, ktoré robia na berzi; nech zabráni kupčenie s tak zvaným papierovým zbožím, a konečne, nech vezme hospodárov pod ochranu. Tých ale tiež nech robia všemožne, aby vždy čím väčší osov z práce svojej mali. Nech zakladajú obecné sýpky, čo je najlepšia obrana oproti úžernikom. O tomto sme aj my už písali. Záleží to v tom, že hospodári odnesú zbožie (zbytočné) do sýpky a riaditeľstvo odpredá ho, keď má najlepšiu cenu, a peniaze podelí medzi údov, dľa toho, koľko zbožia mali v sýpke. Na takéto zbožie aj požičku dostanú hospodári. Odporúčame túto vec našim krajanom.

Veľká chyba, že naši hospodári len s roľníctvom sa zaoberajú a zanedbávajú ostatnie druhy hospodárstva

aké sú: ovocinárstvo, hodbabníctvo, včelárstvo, pestovanie zelenín, konôp a lanu, chovanie liehvy (s čím spojené majú byť mliekárne) chovanie hydu. V cudzých krajinách je toto všetko vyvinuté a donáša to veľa peňazí, u nás nič není. Prosíme hospodárov našich, nech sa aj s týmto zaoberajú, lebo to donáša o mnoho väčší osov, ako polnie hospodárstvo, najmä ak sa postarajú o trhy, kde zpeňazia výrobky svoje. O to postarajú sa spolky hospodárske, aké zakladať treba na vše strany. V kruhoch týchto — najmä v zime — mali by vydržovať poučné prednášky, k čomu odhodlať majú sa páni duchovní a učelia. Keď sme takto poučili hospodárov čo a ako majú dorábať a na peniaze obrátiť, musíme im dať radu, že kde by si zaopatřili za ľavnú cenu všetky nástroje a látky, ktoré potrebujú k svojmu zamestnaniu, takéto sú: zrno, semeno, ovocné stromky, plemenáky, umelecký trus, stroje, nové druhy plodín atď. Pri takýchto kúpach na dobrú pomoc sú spolky, najmä kresťanské sklepy, preto vyzívali sme krajanov našich, aby zakladali takéto sklepy. Nech nemeškajú, ale nech pracujú za svoj dobrobyt. Bez práce sú koláče. Pečené holuby nikomu nebudú lieť od huby. Nečakajme všetko od vlády a od ľudovej strany, ale hýbme sa sami, použime od Boha daný rozum a silu, veď pre seba a pre svojich pracujeme.

Neviem dosť odporúčať hospodárom tak zvaný domáci priemysel, s ktorým v zime sa majú zaoberať. Výrobky jeho sú: metly, koše, košiny, lopaty, poriská, slamienky, liesky, vahany, korytá, kefy, štetky, hračky pre deti atď. Na našich krajoch je k tomu spôsobu. Máme hôr na zbyť. Súsedné Rakúsko dostane za takéto výrobky milliony, my ľedva pár tisíc korún. Keby nás poučili k tomu, mohli by sme aj my zarábať, a nemuseli by sme cez zimu darebáčiť a v krčme vysesávať.

Pre ľud náš zišly by sa ľacné assekurácie. S týmto ešte ani dosiaľ sa nespriatelili hospodári, a práve preto býva u nás toľko bedárov keď požiar zari alebo ľadovec spadne. Obozretný gazda nielen dom poisť ale aj úrodu, liehvu a život svoj alebo svojich. Cudzozemsko aj v tomto ohľade je pred nami. Tu majú tak zvané obranné spolky, ktoré za malú mzdu dajú obranu údom svojim v každej súdobnej a úradnej záležitosti. O tomto jednúc aj u nás počali rozprávať a písať, ale to zaspalo. Škoda. Koľko musí troviť ľud chudobný na fiškálov, koľko sa nalieta, koľko času mrhá keď má činenie v úrade, ako by to bolo dobre, keby ho takéto kresťanský zväzok vzal pod ochranu. Tak podobne dobrú službu konajú spolky triedlivosti, ktoré bránia ľud oproti opilstvu, ku ktorému telom-dušou sa oddal. A toto je prameň nešťastia nášeho. Palenka zhubila a zmarila ľud slovenský. Keby tohoto nebolo, nemuseli by sme hromžiť na židov, že tí majú všetko, a nebolo by biedy ani v chatrných chalupách. Keď ale každý groš židovi dáme za pálenku, nezlorečme a neponosíme sa pre núdzu našu. Hľa, okolo Prievidze daktorí sediaci na porad kupujú pozemky, stavajú pekné domy a odkladajú peniaze do sporitelne. Takýto sú: Petrás, Mokřý v Neepaloch, Kocúrik, Králik v Hradei, Zábajník vo Veľkej Lihote a iní.

Len že tyto nekorheľujú, ale pracujú neunavne a odkladajú krvopotne vyrobené koruny. Prečo by tak nemohli robiť všetci hospodári? Šanoblivý nielen že má čo potrebuje, ale ho aj ctia ako statočného človeka. A takýto aj povinnosti občanské inakšie koná ako korheľ, lebo tento je hotová korisť liberálnych kortešov. Triesťvi a poriadni sediaci neidú medzi židov a liberálov votizovať oproti kresťanstvu ale držia sa svojej strany, strany to ľudovej. Tak robia slovenskí sediaci okresu prievádzkeho, ich mali by nasledovať krajanovia naši.

Hospodárskym robotníkom to radím, aby radšej pracovali za zbožie ako za peniaze. Peniaze ľahko strovia, kdežto so zbožím omnoho lepšie vyjdú. Potom, kde majú príležitosť od pánstva alebo od biskupstva vyárendovať pozemky, tam nech sa spoja k tomu, spoločne nech gazdujú a platia árendu, veľmi dobre pochodia.

Mohol bych ešte písať o hospodárstve, ale myslím dosť bolo toho na teraz. Prosím hospodárov nech povšimnú rady mojej, nech robia tak ako im to radím, a môžu byť istí že Boh láskavý požehná prácu jejich, čo im zo srdca prajem.

Záhorský.

Smer pútnej cesty na staré miesto milostné: Maria-Taferl. Sonntagsberg (svätá Trojica). Veľká Maria-Cell.

Duchovné sprevádzanie s povolením vysokodostojného pána biskupa stolno-belohradského dňa 11-ho júna roku 1905. pod číslom 1291 vydaného, prevzal pán dekan a farár *Sebő Zettler*, a síce:

Pohneme sa dňa 20. augusta roku 1905. z hlavného farského kostola sv. Anny v Budapešti (II. okres) cez Viedeň, Maria-Taferl, Sonntagsberg do Veľkej Maria-Celly, nazpät ale navrátime sa cez Jozefsberg, Joachimberg a Annaberg.

Karty na cestu a smer púte vydáva *Georg Katzinger* v Békás-Megyeri (Fő-uteza 42.), a síce: I. triedy kartu na loď a II. triedy kartu na železnicu so spoločným kočom z Lunzu do Maria-Celly, taktiež z Maria-Celly po Freiland-Turnitz 48 korún. II. triedy loď a III. triedy železničná karta s kočom ako hore 35 korún. III. trieda loď a III. trieda železničná karta s kočom ako hore 29 korún 60 hal. Bez koča to isté 19 korún 60 hal.

Kto sa v Ostrihome alebo bárs aj na ktorej stanici lodnej cesty po Viedeň ku púti pripojí, dialka sa mu odráta, čo ale popredku treba oznámiť.

Tí, čo účasť chcujú brať na tejto púti, nech úmysel svoj najneskorej do 15. augusta sdelia Georgovi Katzinger v Békás-Megyeri (Fő-uteza 42. číslo) kde sú aj karty k dostaniu. — Karty možno aj po pošte vymeniť.

Karty možno dostať i u kostolníka farského kostola v Starom Budíne a v Šorokšári u p. Henrika Bauer.

Čtených súčastníkov púte prosíme, aby nám mená svoje zretedne vypísané zdelili.

Jestli sa dostatočný počet súčastníkov ku púti tejto prihlási, prenajmeme osobytnú loď.

Programm púte zasiela ochotne

Georg Katzinger, vodca púte.

Vyzvanie.

Dňa 5-ho septembra bežiaceho roku pohne sa do Maria-Celly tak zvaná pezinská čili podhorská processia slovenského jazyka veriacich. Po dioseckej a trnavskej železničnej dráhe cestujúci pútnici spoja sa na prešporskej železničnej stanici, odkiaľ potom ráno o 7 hodine 15 minútach spoločne pohnú sa do Viedne a cez Mödling, Sv. Kríž, Lilienfeld a Tüznitz, popri vrchoch sv. Anny, Joachima a Jozefa dňa 7-ho septembra dojdú do Maria-Celly. Deň 8. septembra strávia pútnici v Maria-Celly; dňa 9-ho ale ráno pohnú sa späť, a navštviviac milostivé miesta Sv. Trojicu a Maria-Taferl dňa 11-ho večer o 6. hodine 28 minútach prídu do Prešporku, odkiaľ s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Cesta s Prešporku do Prešporka stojí 6 zl. 15 kr. Každý pútnik vymení si sám železničnú kartu. Kto by si však mnohonásobné vymienanie karty chcel obľahčiť, nech pošle po predku 6 zl. 15 kr. farskému úradu do Schweinsbachu (p. Bazin), ktorý potom o vymenenie karty sa postará.

Niže podpísaní, jakožto duchovní vodcovia tejto púti s úctou vyzývame katolíkov slovenského jazyka, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčastnili.

Viktor Maszárík,
farár schweinbachský.

Ján Martinkovits,
farár voderadský.

Verejná povďaka a vyzvanie. Pán *Jozef Bieleny*, učiteľ na pokoji v Magasmajthéne veľkodušne poslal sbierku zábavných kníh strednému úradu «Ľudovej Strany» v Budapešti tým cieľom, aby sa nými čítace spolky a kruhy obdarovali. Keď sa prítomne veľkodušnému darcovi za jeho dar verejné vdaky vzdávajú, vyzývajú sa čítace spolky a kruhy ľudové, aby sa na stredný úrad «Ľudovej Strany» v Budapešti obrátili, z kadiaľ sa im, kým zásoba trvá z týchto kníh, zdarma a franko odošle.

DOPISY.

Pudmerice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Všade sa nachodia zlí ľudia. Takýto teda ani u nás nechybujú. Sú nadevšetko ľudia čo z toho radosť majú, keď druhým škody zapríčiniť môžu, hez toho žeby tým sebe samým osožili. Tak tieto časy našiel sa v našom okolí zlomyselný človek, ktorý ľudí balamúti, že cifferský pán doktor umrel. Takýmito babskými klebetami uskození sú najviacej nemocní, ktorí v tej mienke súc, že okresný doktor umrel, prinútení sú lekársku pomoc inde hľadať. Okresný doktor cifferský je ale zdravý ako buk, ani nemá úmyslu k vôli rozličným klebetárom prvej

zomreť, až keď mu to Pán Boh nariadi. Čím viacej budú jeho neprajníci o ňom roztrubovať že zomrel, on z dopustenia Božieho tým ďalej bude žiť. Držte teda jazyky na úzde.

***

Ludák.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresfane».

Svoj ku svojmu! Tento ľúbezný hlas ozýva sa ponad naše vršky. Je toto ozaj potešiteľné slovo pre každého kresťana, ktorý s dušou i s telom, myšlienkami a skutkami oddaný je za ľudovú stranu. Tento ľúbezný hlas ľudovej strany prebudil ľudí z tuhého spánku v ktorom sa im o tom ani nesnívalo, že sa dakedy z neho prebudia. Dlho to trvalo, že v našom vznešenom mestečku nebolo ani jedného katolíckeho obchodu. Ľudia potravné články a iné veci kupovali len u židov, dali sa klamať a nosili im svoje ťažko vyrobené peniaze. Žid je ako liška. Do očí ti je prívetivý, za chrbtom ťa oškodí. Čím ti je prívetivejší tým viacej sa ho máš obávať, bo keď ťa ráz do pazúrov dostane viac ťa nevypustí. K tomu naši židia dostali veľú pomocníkov až tam z Ruskej. Tu ti cez naše hranice valí sa hrúza špinavého, hladného ľudu židovského a tento ako kobilky zpušťa sa na jednotlivé obce. Ak dlho to bude trvať, budú aj toto páni u nás, jestli nedáme pozor a nebudeme spolu držať. Veď veľú máme všetci jednu spoločnú matku a to je naša ľudová. Táto nás shrňa a shromažďuje okolo seba. Táto nás nielen povzbuďuje a poučuje lež aj ochraňuje. Preto drahí bratia buďte všetci ľudáci.

V našom mestečku buď Bohu chvála máme už viacej kresťanských obchodov. Teda svoj k svojmu. Nie židovské obchody podporujeme, lež kresťanské. Keď budú vidieť kresťania, že sa im újde podpory od kresťanských bratov, nebude dlho trvať a budeme mať ešte viacej kresťanských sklepov. A ty ruskí špatní židia čo cez hranicu vandrujú k nám môžu ísť zpiatky z kadiaľ prišli. Na rozlučnú privoľávam preto všetkým mojím bratom: buďte ľudáci s dušou i s telom; podporujte všetky snahy najmä spisy a časopisy vašej všeobecnej matky «Ľudovej Strany» a ako kresťania vždy a všetko kupujte len u kresťanov. *Mladík.*

***

Szepes Tótfalu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Račte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

S tým písmom mi to nebárs ide, nuž ale vám predsa niečo chcem sdeliť z toho nášho opusteného okolia. Po najprv vám píšem, že som ja už šesť rázy bol v Amerike a s pomocou božou som sa vždy zdravý domov navrátil. Doma som bol aj včas posledných našich volieb a tu vám musím o tomto povedať, že je to strach a hrúza ako ti liberáli s naším ľudom zachodili. Také voľby je ozaj zatva a sú to hody pre peklo. Ľud sa napája ako keby

ani nebol božské stvorenie. Tie hriechy a hrozné výstupky aké sa pri takejto voľbe páchajú, nedajú sa ani do tej veľkej knihy vpísať, ktorú Boh sudea, na konci sveta národom predostre. Týmto veľkým neprávostiam, aké ten liberalizmus páchal, sa len tak koniec urobí keď ľudová strana zvíťazí. Ľud teda všade len s ľudovou stranou má držať. Toto nech si dobre zapamätajú všetci moji krajanovia!

***

Ján Kurucz.

Forgácsfalva.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Mám za to, že prítomný môj dopis do koša nehodíte ale ho uverejníte.

U nás v Uhorsku sú ešte mnohí medzi svetskými kresťanmi katolikami, ktorí sú toho blúdneho domnenia, že náš uhorský štát je kresťansko-katolícky. Toto ale v pravom slova smysle není pravda.

Náš nynejší uhorský štát nielen že není katolícky, ale ani len kresťanský. Náš nynejší uhorský štát je skrz naskrz žido-zednársko-liberálny. Bo jakým právom by sa mohol menovať kresťansko-katolíckym taký štát, ktorý má zcela žido-zednársku liberálnu vládu? Štát, ktorý má žido-zednársku liberálnu svätej cirkvi katolíckej na najvyšš nepriateľskú vládu? Štát, ktorý má zcela žido-zednárske liberálne cirkevno-politické zákony. Štát, ktorý sviatosť stavu manželského zrušil, vyhodil a miesto tejto sviatosti prijal civilné manželstvo, vlastne súložníctvo — concubinát — a tento concubinát, toto súložníctvo si i sankcionoval. Štát, ktorý sv. znak kresťanstva, totižto kríž Pána Ježiša Krista zo škôl, zo súdnych sien, zo štátnych budov odstraňuje, vyhadzuje a na miesto kríža by rádnej židovský mogendoved alebo žido-zednársku keľňu a trojuhelník videl. Štát, ktorý kresťanské školy kassiruje a na jejich miesto školy štátne, beznáboženské, neverecké, neznábožské zakladá. Štát, ktorý ešte i do škôl kresťanských, židovských, nevereckých, atheistických učiteľov natiska, dáva. Štát, ktorý kresťansko-katolíckym kňazom kancelparagrafami ústa zamiká, zapcháva aby nesmeli, nemohli svätú božskú pravdu hlásať. Štát, ktorý dovoľuje v židovských, židozednárských, neznábožských novinách na Pána a Boha nášho Ježiša Krista, na sv. katolícku cirkev, na katolícke duchovenstvo, kňazstvo hany a potupy kydať, posmechy z najsvätejších vecí si vystrájať. Štát, ktorý chce cirkevné majetky skonfiškovať a shabať. Štát, ktorý vydáva a sankcionuje protibožské, proticirkevné zákony, zákony, ktoré slávnej pamäti pápež nazval «leges abominabiles» t. j. všetkého opovrzenia hodné zákony pod ktorými národy stonajú. Štát, ktorý nechce uznávať Pána Boha nad sebou, ale sám seba vyhlasuje za boha. Nuže pýtam sa: či takýto štát zaslúži, či sa môže kresťansko-katolíckym menovať? Nikdy. — Delegát dr. Šusterčič reknul v delegáciách: «Rakúsko prestalo byť katolíckym štátom prijavše ústavu stojacu na stanovisku bezkonfesijnom. Katolíckym je Rakúsko len vtedy, keď jedná sa o potlačenia slobody katolíckej cirkve, kde však má Rakúsko ukázať isté ohľady cirkvi.

tam dovoláva sa svojich bezkonfesionálnych zákonov.» Tento výrok dra Šusterčiča platí zaiste tiež i o našom uhorskom štáte. Naš terajší uhorský štát v živote verejnom je len dla mena kresťanským, v skutočnosti však je nekresťanský, pohanský, neznabožský. Žido-zednárske, liberálne, neverecké, neznabožské zásady u nás v Uhorsku už všade prenikly, všetko zkazily, a zkazou a rozvratom hrozia, nestane li sa zavčasu rázny a rozhodný obrat, a síce rázny a rozhodný obrat od žido-zednárskej liberálnej vlády ku kresťansko-katolíckej vláde. Jestli sa tento obrat nestane, tak Uhorsko isto-iste prv lebo pozdejsie zahynie a jeho nepriatelia, nepriatelia to kresťanstva katolíctva zaspievajú na jeho mohyle: «De profundis a Requiescat!» A od radosti budú tancovať židozdednársky liberálny kankan.

Andrej Rojko,

57ročný jubil. kňaz na odpočinku.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

D. J. Sztropkó. Len tak ďalej až je u vás všetko ľudové a číta «Kreštana».

Gazda. B. Verebely. Veľmi dobre. Uverejníme. Prosíme všetko na to vynakladať, aby čím viacej sveta čítalo ľudové spisy.

M. K. Manchester. List sme dostali. Požehnaj Vás Boh.

P. K. Zsolna. Porobíme poriadky.

A. R. Forgácsfalva. Za najnovší dopis pekne ďakujeme. Uverejníme ho dla žiadosti. Pošleme aj potrebné čísla. Prítomne sa nám nashrňalo rukopisov. Keď teda o pozhovenie prosíme, prajeme Vám zo srdca sily a zdravia.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

V službách kráľovnej nebeskej. Ručná knižka Mariánskych kongregácií. Nákladom slovenskej Mariánskej Družiny mužov v Trnave. Cena v plátne viazanej 80 hal. krem pošty; v šagríne viazanej so zlatorezom 2 kor. 40 hal. krem pošty. Túto ručnú, milú modliacu knižočku, ktorá hneď aj pôvod, správu a stanovy, jako aj obrady Mariánskej kongregácie obsahuje a peknu tlačou vyniká — vrele odporúčame všetkým Družinám Mariánskym. K dostaniu je v Kollegiume Spoločnosti Ježišovej v Trnave. (Nagyszombat. Pozs. m.)

Dostali sme podarený sošitok «**Valaska Škola Mravov Stodola**». Táto knižočka vyznačuje sa svojim

praktickým obsahom. Skoro by sme riekli, že o každom božskom prikaze v milých veršoch dáva najúprimnejšie dobré rady, bo poučenia, bo výstrahy. — Každý dobrých kníh milovník najde v nej jak z ohľadu náboženského života, tak i z občanského rôzne múdromravné, humoristického náteru zveršované, od srdca k srdcu znejúce, vo veľmi ľahkej, milej, jednoduchej reči prednesené rady, pravdy, pokiny. Sošitok je úprimným vodcom ľudu.

Sošit s obrázokom. «**Pohľad na Pezinok**» opatrený v 8 o veľkosti a 112 strán obsahujúci, broširovaný za 50 hal. (poštou 55) je k dostaniu u Franka Škutilla, kňaza r. kapuc. v Pezinku. (Bazin, Pozsonym.)

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 17'25-18'15, peštianska K 17'05-17'85, belehradská K. 17'05-17'85, banátska (77 kilogramová) K. 16'85-17'70. — *Raž:* K. 12'60-13'10. — *Jačmeň* na krm K. 11'70-12'20. — *Ovos:* prvotriedny 13'40-13'80, druhotriedny 12'80-13'00. — *Kukurica:* K. 15'60-15'80. *Repica:* K. 23'50-24'10. — *Proso:* K. —.—.—.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27'40	26'60	25'80	25'00	24'40	23'00	20'20
				č.	7	7½	8
				K.	17'40	16'40	13'20

Otruby: K. 09'60, hrubé K. 09'80.

Datelinové semä: lucerna K. 110'00 do 120'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 06'40-06'60, žlté K. 09'00-10'00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 18'00-19'00, tmavý K. 19'00-20'00, drobný K. 20'00-20'50, tarkavý K. 25'00 *Hrach:* K. 25'00-20'50 — *Šošovica* veľká čistá K. 36'00 46'00 — *Konopné semä:* K. 26'00-27'00. — *Lanové semä:* prima K. 18'00-19'00. — *Rasca:* K. 62'00-64'00. — *Mak:* sivý K. 53'00-54'00, modrý K. 56'00-58'00. — *Ladník:* K. 14'00 do 15'50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 75'00-75'50, kockový K. 76'50-77'00, kandis biely K. 81'50, žltý K. 74'00 za 100 kilogr. pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 42'00 ruský (***) K. 40'00 za 100 klg.

Lekvár: srbský (1904) K. 23'00-23'25, slavonský (1904) K. 00'00-00'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 25'00 do 27'00 srbské (80-85 kus.) K. 27'00-27'50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 148'00 do 149'00.

Slanina: vidiecka K. —.—.— mestská 3 kusova K. 140'00-141'00 za 100 klg.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 144'50 do 145'50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 40'50-41'00.

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s menom **SCHICHT**, čistý a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázať, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešatinu. I.

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNSKONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

Jozef Neškudla

cis. a kr. dvorný fabrikant v **Olomúci** (Morava).

Odporúča vo svojej vlastnej fabrike zhotovené, viacerými biskupskými vrchnosťami najvrúcejšie odporúčané

zariadenia a kostolné náčinie,

ako: 1 Kazula z dobrého hodvabného šofu a k tomu potrebné 25—800 K. — 1 Pluvial a ku tomu potrebné 50—800 K. — 2 Dalmatiky a ku tomu potrebné 50—800 K. — Baldachin a ku tomu potrebné 100—1000 K. — Kostolné zástavy so židkou 40—400 K. — Kalichy zo striebra, pozläté 120—500 K. — Monštrancie úplne zo striebra, pozläté 450—2000 K. — Kalichy a monštrancie z polovice strieborné za pol ceny. — Kalichy v ohni zlatené 25—35 K. — Najlacnejší zadovažujúci prameň v celom Rakúsko-Uhorsku. — Pre chudobné kostoly 10% -vá zľava. Cenník zdarma! Hotové zariadenia pre výber zašlú sa bezplatne, keďže sa približná cena označí.

Telegram!

Sukne **Lodenové**, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „**Mandžuria**“ (novinka!) po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobírkou zasiela:

Adolf Jelínek v Lisku, p. p. Jimramov, Morava.

Nehodíci se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpět a pen izevratím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. balíka se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene aie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Beneditkt Saehsel. Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Dom na predaj.

Vo Fraštáku (Galgóc) na predaj je dom číslo 455. pozostávajúci z 8 kvartielov. Patri k nemu maštál, zahrada drotným plotom ohradená so studňou; šopa pre voz, háj a pasienek. Arendy donáša ročite 454 korún. Predajná cena 3640 kor. Dom v ktorom mala byť pálenica, hodi sa ku každému obchodu. Predáva **Jozef Hrusovszky**.

Oznamy prijíma

≡ **administracia** ≡

KREŠTAN

≡ **BUDAPEST** ≡

Szentkirályi-u. 28.

Daj Pán Boh milým čitateľom!

Chcete zdravý byť? Alebo chcete upadnúť do trápenia, obzvlášte na dedine, kde nie to na rýchlo lekárska pomoc? Keď me, vtedy prečítajte si o **Fellerovom Elsa-Fluide**. Tak zvaný **Fellerov Elsa-Fluid** není tajný liek, ktorý je istý a potom aj lacný tak, že i ten najbohatší a najchudobnejší môže ho dostať a užítokovať za jednu a tú istú cenu. — Dorabateľ je: Eugen V. Feller, lekárnik, Stubica, Templom-utca 18. (Záhrebska stolica), ktorým viac ako 65.000 povďačností a poistenia dostal takmer z každého kuta krajiny sveta.

Takzvaný Fellerov Elsa-Fluid, ako je známo, bol už i v Ríme, Paříži, Londóne a v Berlíne na výstavách zlatým medailonom a krížom vyznačený. Dorabateľa Eugen V. Feller, lekárnik vyvolil si už aj jeho cis. a kráľ výsosť Filip Bourbon za jeho dvorného dodavateľa a odtých čias není dávno čo dostal zas strieborný medailon od ústavu «Červeného-Kríža». Tého vyznačenia tiež dokazujú to, že na kolko je výborný Fellerov Elsa-Fluid.

Keď tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid s vodou s miešaný, oči, tvár a telo v umívaní potrebujeme, vtedy koža hlavy a zrak očí veľmo sa soslínujú.

Neplačme a nejakajme, keď na mnohé bolesti, ako hlavy boľenia, trhanie, šušťanie, opuchnutie, pichanie atď. atď. trpíme, ale upotrebuje tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid, ktorý po krátkom na tretí si lno v liečení nezdravých častkách tela napreduje.

Kto Fellerov Elsa-Fluid každodenne upotrebuje pri umívaní úst, tomu tiež, tráť sa trápiaca bolesť.

Veľký počet poďakovacích listov svedčia aj o tom, že Fellerov Elsa-Fluid **uľavuje, i krče, dávenie, a vládze i nad slabosťami takmer všetkými**. Viborne ale učinkuje pri takých bolestach, ktoré pochádzajú od záľho trávenia; krom toho **odáva chuť k jiedlu a tráveniu zľých pokrmov, pokazencho žaludka; v kašľani tiež rýchle pomáha ako zdravotníckymi vrchnosťami preskumany prostriedok**. S krz uživanie pomíne aj **nočé upotenie, kolika, horúčof a srdeca klopanie**.

Preto potrebo by bolo, aby z tohto lieku vždy pár flášiek pri dome na porúdzi bolo, žeby v prípade potreby, obzvláste vtedy, keď lekárskej pomoci na blízko nie to, mali sme krýchlemu poskytnúti.

Fellerov Elsa-Fluid žiadnu nebezpečnosť neobsahuje a zato aj mnohí ľudia vyslovujú dobré vďakučenie. Následkom prechladutia nŕh zapríčené rany lieči, ako tiež i potenie nŕh! Vyťahne horúosť trpiacich na tele, pomáha proti svrbeniu a pálení rán. Dobře sa dá upotrebiť ako antiseptikus v čístení rán s vodou.

Výbovne učinkuje v natieraní po ustatom pochode a pri slabosťach.

Dobře matky vedia, prečo chvála Fellerov Elsa-Fluid keď pri umívaní detom rán vidia ten učinok.

Tak same chvála ho aj na prsá a na pluca chori, ktorí v ťažkom dýchani trpia.

Len jeden jediný pokus je dostatočný! Od pánov lekárov je možno spýtať sa, ako treba Fellerov «Elsa-Fluid» aj pri druhých tuna nezpomenutých chorobách upotrebovať, lebo tí daktori, ktorí tento liek vyskúšali, tiež ho svojim chorým odporúčajú.

Lacnota a všestrané upotrebovanie také meno za dovážili Fellerovemu «Elsa-Fluidu», že ešte aj z Ameriky, Afriky i z Austrálie prichodia uznávajúce a poďakujúce listy.

Dorabateľ si v novšom ase postavil

aj v Londíne fabriku (dieľnu).

Pre Rakúsko-Uhorsko sa opravdivý Fellerov Elsa-Fluid **jedine len u Eugen V. Fellerov lekárnik (apathekára) v Stubici templom-utca 18. sz. (Záhrebska stol.) dorába**, a ta sa majú aj všetky objednávky zasielať.

Poneváž je Fellerov «Elsa-Fluid» natoľko neprekonateľný, predsa ešte mnohí sprobavali ho falšovať, ktoré takéto falsifikácie (padelanie) treba určite vždy bez všetkého domnievania nazad zaslať (odopreť) a ne nechaj me sa od nižšej ceny, alebo od bárs jakého fluidu, podobného mena oklamať (zaviesť).

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z essencií príjemne voňajúcich bylín so známkou „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej fláške nosiť takúto ochrannú známku, jaka je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Poneváž najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýšľi opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelami (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza Fluid, Salvator-Fluid, Kotvovy-Fluid, Inda-Fluid, Svetovy-Fluid a volíaka bylínna esencija (Kräutergeist) atď.). Nesvedomíť ľudia ešte aj ochrannú známku napodobňujú, teda aj «ochranná známka» je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». Aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! **Zdarma** dostanete po každom **opätovne** objednanom tucte, **Elsa-Fluidu** 1 flášku. **Chraňte sa od napodobnovania!** — Pri 12 fláškach. Menej neposielame.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún	— hal.
24 „ „ 12 „ „ 8 „	60 „	
36 „ „ 18 „ „ 12 „	40 „	
48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš	16 korún	— hal.
60 „ „ 30 „ „ 20 „	„	

Kto na žaludkové bolesti a na netrávenie (chuť k jiedlu) trpí, tomunaj

lepšie odporúča ju sa **Fellerove Rebarbara-Elsa-Pilulky** s ochranou známkou «Elsa» (Pil. rhei chim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Tého pilulky istotne rýchlo a bez bolesti napomáhajú na **prehnanie**; učinkujú rýchle, isto, bezboľastne, zvyšujú chuť k jiedniu a napomáhajú trávenie, čistia uľavuju ako bóle aj choroby žalúdka tráviacich ústrojov. Obzvláste pri zlom trávení, že táčke atď. atď. a pri druhých chybách; dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakoľko koža a druhé ústroje potrebujú sa. Veľký počet povďačných listov. Mnoho pochvali o uživani piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdivé, keď na žltu zabarvených škatulkách nachodi sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“. 6 škatuliek stojí 4 kor., a 12 škatuliek stojí 7 kor. 60 fill.

Fellerov pravý prach proti hmyzu

so známku «Elsa», kynoží škodlivý hmyz pri drúbeži, v maštali, v domácnosti, v zahrade, totižto muchy, bichy, vši, ploščice, švaby, mravce. Prostriedok tento i v malej miere val'mi učinkuje. Následkom toho šíri sa všestranne a vytísa všetky ostatné drahé prostriedky. Jedna porcia stojí 1 korunu (keď sa objednáva spolu s «Elsa-Fluidom»). Bez «Elsa-Fluidu» stojí 6 porcij korún. franko 5

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napise adresu jediného dorabateľa:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosťi princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, v. lekárni «Nador» dra Eggera.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentsirályi-utca 28/a.